

KUTSESTANDARD

Bioanalüütik, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Bioanalüütik, tase 6	6

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
hematoloogia	Bioanalüütik, tase 6 hematoloogia
kliiniline keemia	Bioanalüütik, tase 6 kliiniline keemia
tsütoloogia	Bioanalüütik, tase 6 tsütoloogia
molekulaardiagnostika	Bioanalüütik, tase 6 molekulaardiagnostika
geneetilised analüüsid	Bioanalüütik, tase 6 geneetilised analüüsid
histoloogia	Bioanalüütik, tase 6 histoloogia
voolutsütomeetria	Bioanalüütik, tase 6 voolutsütomeetria
koesobivus	Bioanalüütik, tase 6 koesobivus
immuunhematoloogia	Bioanalüütik, tase 6 immuunhematoloogia
mikrobioloogia	Bioanalüütik, tase 6 mikrobioloogia
hematomorfoloogia	Bioanalüütik, tase 6 hematomorfoloogia
immunoloogia	Bioanalüütik, tase 6 immunoloogia

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Bioanalüütik on spetsialist, kes töötab laborites, kus uuritakse organismi seisundit ning organite, kudede, rakkude, molekulide ehitust ja funktsiooni, mikrobioloogilist kooslust ja inimorganismi mõjutavaid tegureid. Bioanalüütiku töö on teha tõendus põhisele meditsiinile toetavaid laboriuuringuid, mis väljendavad patsiendi tervislikku seisundit. Bioanalüütiku töö on analüüsiprotsessi preanalüütilise etapi haldamine, klientide informeerimine ning nõustamine preanalüütilistes küsimustes, analüütiliste mõõtmiste ja tehniliste protseduuride tegemine ja haldamine, iseseisvalt rutiinse laboriuuringu lõpetamine ja uuringu tulemuse väljastamine, vastutades isiklikult selle kvaliteedi eest.</p>

Bioanalüütiku töö on mitmekesine, sõltudes labori spetsiifikast. Bioanalüütik teeb koostööd nii laboritöötajate kui ka teiste valdkondade töötajatega. Ta arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva kutsealase arengu.

Bioanalüütiku kutsealal on kolm kutset:

Esmataseme bioanalüütik, tase 6 on saanud kutsealase ettevalmistuse asumaks tööle tervishoiulaborisse ja tema töö on kvaliteetsete laboriuuringute tegemine, patsientide/klientide juhendamine ja ettevalmistamine laborianalüüsideks, patsiendi turvalisuse tagamine laboris ja analüüsides tegemisel, kutsealase koostöö korraldamine teiste spetsialistidega, laboritöö ja selle kvaliteedi arendamine.

Bioanalüütik, tase 6 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks eelpool toodule vajadusel koolitab ja juhendab kolleege ja praktikante.

Bioanalüütik, tase 7 on töökogemusega spetsialist, kes lisaks tervishoiulabori uuringutele tegeleb labori arendustegevusega, osaleb uute meetodite väljatöötamisel ja katsetamisel ning nõustab ja koolitab tervishoiutöötajaid.

A.2 Tööosad

A.2.1 Laboriuuringute läbiviimine

1. Patsiendilt uuringumaterjali võtmine.
2. Laboriuuringute tegemine.
3. Tulemuste hindamine.

A.2.2 Laboritöö korraldamine ja tegemine

1. Seadmete hooldamine.
2. Seadmete ettevalmistamine.
3. Reaktiivide ja tarvikute tellimine ja vastuvõtmine.
4. Meeskonnatöös osalemine ja teabe jagamine.

A.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine

1. Meetodite ja uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine.
2. Tööjuhendite ja dokumentatsiooni koostamine.

A.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine

1. Kvaliteedi kontrollimine.
2. Kõrvalekallete käsitlemine.

A.2.5 Tervishoiutöötajate koolitamine ja juhendamine

1. Täiendkoolituste korraldamine ja juhtimine.
2. Juhendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Bioanalüütik puutub oma töös kokku bioloogiliste materjalide, keemiliste ainete ja füüsikaliste ohuteguritega. Töö eeldab kaitseriietuse ja isikukaitsevahendite kasutamist. Tööga on seotud nakkus- ja kemikaalioht.

A.4 Töövahendid

Meditsiinilabori seadmed ja tarvikud, arvutid ja infosüsteemid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Pingetaluvus, korrektsus, täpsus, analüüsivõime, koostöövõime, kohusetundlikkus, õpivõime, vastutusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Bioanalüütik on enamasti erialase kõrghariduse ja töökogemusega isik.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Bioanalüütik.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur Kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid. Kõik töösad on spetsialiseerumisega seotud ja kompetentse hinnatakse vastavalt valitud spetsialiseerumisele. Spetsialiseerumine toimub vastavalt bioanalüütika valdkonnale: hematoloogia; kliiniline keemia; tsütoloogia; molekulaardiagnostika; geneetilised analüüsid; histoloogia; voolutsütomeetria; koesobivus; immuunhematoloogia; mikrobioloogia; hematomorfoloogia; immunoloogia.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Laboriuuringute läbiviimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Võtab patsiendilt uuringumaterjali (nt kapillaarveri, veeniveri, mikrobioloogilised kaaped jm). 2. Teeb rutiinsed laboriuuringud, kasutades olemasolevaid laboriseadmeid, lähtudes laboritöö eripäradest (nt voolutsütomeetria, hematoloogia, mikrobioloogia, patoloogia) ja juhenditest; valmistab ette ja teeb spetsiifilisemaid laboriuuringuid (nt preparaate hindamine, iseseisev töö analüsaatoritega). 3. Hindab tulemusi, lähtudes elulistest piiridest ja kehtivast kvaliteedikontrollist ning arvestades laboriuuringute tulemusi mõjutavaid preanalüütilisi, analüütilisi ja postanalüütilisi mõjutegureid; vormistab ja väljastab vastused vastavalt kehtestatud korrale.	
B.2.2 Laboritöö korraldamine ja tegemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Hooldab seadet vastavalt kasutusjuhendile ja teeb laboriseadmete remondi järelevalvet. 2. Valmistab ette seadmed uuringute tegemiseks (nt justeerimine, kaliibrimine). 3. Tellib ja võtab vastu igapäevaselt kasutatavad reaktiivid ja tarvikud, lähtudes vajadusest. 4. Osaleb meeskonnatöös, nõustab proovimaterjalide võtmisel (nt proovinõu valik, proovivõtunõuete täitmine) ja teavitab kolleege ja teisi tervishoiutöötajaid mõõtmistulemuste interferentsist, kriitilistest väärtustest ja proovimaterjali mittevastavustest.	
B.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel osalemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Osaleb meetodite või uuringute väljatöötamisel ja kohandamisel, teeb võrdlusuuringuid. 2. Osaleb tööjuhendite ja muu vajaliku dokumentatsiooni koostamises, kasutades tõenduspõhiseid materjale.	
B.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Kontrollib uuringute kvaliteeti ja hindab saadud tulemusi vastavalt kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitele. 2. Võtab kasutusele korrigeerivad meetmed ja vajadusel teavitab tulemuste kõrvalekalletest.	
B.2.5 Tervishoiutöötajate koolitamine ja juhendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad	

1. Osaleb tervishoiutöötajate täiendkoolitamisel oma uuringuvaldkonnas, lähtudes sihtgrupist ja kasutades selleks sobivaid meetodeid.
2. Juhendab ja koolitab praktikante ja kolleege.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Bioanalüütiku kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad	
1. Kasutab erialases töös vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi, programme ja infotehnoloogilisi töövahendeid.	
2. Hangib teavet teistelt inimestelt, olustikust või infokandjatest, hinnates allikate usaldusväärsust, mainet, aja- ja asjakohasust ning autoriteeti.	
3. Hindab oma töös riske ja oskab neid maandada.	
4. Dokumenteerib, korrastab ja säilitab kirjalikul, digitaalsel, esemelisel vm kujul teavet, et tagada selle kasutatavus.	
5. Annab esmaabi.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-12042018-1.3/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Kai Jõers, SA TÜK Ühendlaborid Kai Lauri, Synlab Eesti OÜ Zinaida Läänelaid, Tartu Tervishoiu Kõrgkool Aivar Orav, Eesti Bioanalüütikute Ühing Sirje Tamme, Põhja-Eesti Regionaalhaigla
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	11
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	12.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	22.03.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3212 Meditsiini- ja patoloogialaborite tehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Biomedical scientist, level 6
Soome keeles	Bioanalytikko
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Eetikakoodeks	